

J E L E N K Ö R.

44. szám.

Pest szombat május 31-dikén.

1834.

Foglalat: Magyar és Erdélyország (közelebbi orsz. ülések; kinevezések; erdélyi szükölködés; n. becskerei levél; idei Isó löverseny; Különféle; Karczagon és Czegléden nagy égések). Anglia (parliamenti indítványok és kérelmek), Franciaország (gen. Pagés beszéde 's Thiers válaszául némelly vonatok; Chateaubriand új munkája 's jóslata; Quotidienne, National 's egy levél a' lyoni segedelem-megtágadásról). Spanyolország (a' kölcsön-ügy; holmi rebesgetések és hadi hírek). Portugália (expeditiók újabb munkálati; Figueiras bevéve; négyszeres szövetség 's a' t.). Törökország. Amerika. Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony: Maj. 23. és 24-kén a' RR. kerületi gyűlésben a' közelebb kapott főrendi válasz-üzeneteket vizsgálgaták 's reájok feleleteket készítének; ezen kívül a' törvényszék-rendezésbeli munkálathoz még egy újabb czikk-javaslatot is fogadtak el „az országosan egybegyűlt RR. bíróságárul némelly esetekben.“ E' javaslatokat a' RR. 26kán a' 200ik orsz. ülésből átküldék a' fő RR. táblájához, mely ekkor korábban ült vala össze a' minap kapott törvényszék-rendezkedésbeli munkálathoz tanakodásul. E' tárgyban a' fő RR. legelőbb is a' bevezetést 's az 10 czikk. 10 §szát „a' békebirákról“ olvasván föl, erre nézve következő határozatban állapodtak meg: Minthogy az 1790: 67ik, 's azóta hozott újabb törvények utasítása szerint csupán a' hol némi hiány 's tévelygés vétetnék észre, azok rendeltetnek más törvények által, az alkotmány sérelme nélkül, elháríttatni: a' KK. és RR. által javasolt új békítő intézkedés, úgy a' mint javasolják a' RR.ek, nem fogadtathatik el. Egyébiránt a' nagyobb rész kívánsága szerint e' határozathoz ragasztatni kívánták még: hogy elődeik nyomdoki szerint, a' porlekedés első pályaszakasziban próbálandó barátságos békítés felől csakugyan törvényes ellátás tésésék, de még körülményesebben kifejtendő.

Ő cs. kir. Főlsége april. 18iki legfensőbb határozata szerint a' szokott díj-elengedés mellett titkos tanácsnoki méltósággal nyugalmába helyezett fő kamaragróf báró Révay János helyébe, alsó magyarországi fő kamaragróffá 's az e' táji sz. bányavárosokban kir. biztossá Svaiczter Gábor eddig Nagybányán volt kir. főinspector, kerületi bányabíró, 's kir. kamarai tanácsnokot méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő cs. kir. Főlsége a' magy. k. udv. Kancellariához maj. 3ról bocsátott legfensőbb határozata szerint Eltz Imre József grótot saját legalázatosb kérelmére Szerém vmegyei főispánjától fölmenteni 's helyébe főispáni helytartóul Bittó Adalbert kir. tanácsnok 's előbb taradi alispánt, méltóztatott kegyelmesen ki-

nevezni. — Az erdélyi kir. udv. Kancellaria. Balázs György halálával megürült erd. kir. kormányzéki titoknokságra Szabó Lajos tisztt. udv. concipistát; továbbá ugyanazon kormányzéki lajstromzás- és levéltár- igazgatóvá eddigi lajstromzó Ehrenfeld Andrást, jegyzőkönyvi-hivatal-igazgatóvá pedig Gebbel Károly kormányzéki concipistát nevezé ki.

Erdély czim alatt a' Wiener Zeitung maj. 26ki számában következőt olvashatni: Erdélyből tavaly a' várt aratás felől olly szomorú hírek érkeztenek, hogy tartani lehete az 1816ki évhöz hasonlótul, melyben a' szükség és drágaság minden közben járult segedelem mellett is olly iszonyú fokra lépett. Cs. kir. Főlsége, kinek atyai szive szünetlen csak alattvalóji boldogságával foglaltos, az akkor kir. biztossképen Erdélybe küldött horvát bán Vlasicz bárót bizta meg, a' mondott szükölködés fokát 's kívántató segedelem mértékét, magán a' helyszinén közelebbről 's nyomosan kitudni. A' beküldött értesítések következtében Ő Főlsége minden előkészületet megparancsolt a' kelhető baj elmellőzésére. Gabona vásároltatott legfensőbb költségekre, 's több ezer egészen mindenben szükölködő lakos közt osztaték ingyen ki a' mostoha termésű vidékeken, hol most e' vigasztalt lakosok hálateljes sziveikből küldik forró imádságikat az egek urához a' távulról is jótétivel köztük jelenlevő fejdelmi Atya hosszú életéért.

N. Becskerek máj. 25. Megrendíté Torontált ama' repezét dúlni kezdett ösmeretlen féregnem, de egy kedvező körülmény meggátlá csak hamar pusztítást. A' nedves időket hirtelen föl váltott rendkívüli hőségek annyira megritkíták azokat: hogy épen nem szemebetűnő kártékonysági után többnyire eldöglének. Később a' fenmaradtak sárga fekete csíkos bogárkává változtak által, és szinte emészték a' már hüvelyekben állott növényt; de a' csekély szám 's a' repezéhüvely kemény volta a' tetemes kárt eltávoztaták. Most hihetlen remények serkedeznek itt-ott e' növényből, 's általjában jó közepszerűnek mondhatni 's jövendőlni a' leendő termést, sőt helyel közzel jónak is. — Azon szép remé-

58 1/2
58 1/2
1284 1/2
2 1/2

nyü nevendék, ki a' mult farsangon nemzeti tánczával itt szinte elbájoló a' közönséget, ama' kedves gyermek, a' 9. évü Karácson Lázi nincs többé! megrendítő példájára minden szü lének. Május 22ikén ebéd alatt észrevétlenül kitüvén a' szobából, noha neveltetése 's a' rá fordított fölügyelés fölötte gondos volt, egy pillantat alatt, a' Bege csatornánál — melly laka előtt folydogál — termett, 's a' fürdeni vágyót halalos habok sodrák el. Harmadnap mulva fogák ki már egy mérföldnyi távolságra, 's tegnap özvegy édes atyjának 's valóban minden ismerősinek méltó bánatjokra édes anyja mellé tétetek örök nyugalomra az egyetlenegy fimagzat. Szép remények hunytak ele' virágkorú csemetében.

Pesti lóverseny, Máj. 28ikán délelőtt 11 órakor 's fél óránként új futás.

1). Nákó díj. 25 arany, 1600 öl ismételve, minden szárazföldi mén- és kanczára.

E' díjra 5 ló volt bejelentve: de a' futás óráján visszahuzatott 3, 's így csak Keglevich László gr. 4 eszt. félvér szürke ménje Tigris, és Lichtenstein V. hg. 's Széchenyi Istv. gr. szövetségesek 4 eszt. telivér pej ménje Fitz Orville pályázott. Futásukat végezték 4' (négy minutum) alatt, másod ízben 4' 14" (minut. secund). Mindenik ízben Fitz Orville 1 (első), és így nyertes, — lovasa Boast.

2). Erdélyi díj. 200 ar. 1600 öl, minden magyar honi mén- és kanczára. Külön tétel egyegy lótul 50 ar. bánat (azaz: ha az aláírt visszahuzza lovát) 25 ar.; a' tételösszeség is a' nyertesé; aláírhatni a' futás-óraig. —

Jelentve volt 6 ló, de négy visszahuzatott, 's így pályára kelt Lichtenstein V. hg. 's Széchenyi Istv. gr. szövetségesek 6 eszt. pej kancz. Rosaline 1. és Sándor gr. 4 eszt. teliv. fek. mén Childe Harold 2 — 3' 58". — Rosaline lov. Boast.

3). Somogy vármegyei díj. 110 ar. 3 angol mérf. (egy ang. mf. = 848 öl); magyar honban nemzett és született minden mén- és kanczára. Tétel 10 ar. a' tételösszeség is a' nyertesé.

Futottak: Lichtenstein Vencz. hg. és Széchenyi Istv. gr. szövetségesek 3 eszt. teliv. p. m. Ronda . . . 1. (első)
Hunyady Józ. gr. teliv. s. k. Marianne . . . 2dik.
Sándor gr. 4 eszt. teliv. p. k. Fair Duchess . . . 3dik.
Harrach E. gr. teliv. sz. k. My Lady . . . 4dik.
Festetics Mikl. gr. 4 eszt. félvér p. k. Esmeralda 5dik.
6' 27". — Ronda a' kiszabott 74 font tehernél hattal vitt többet, mert lovasa John Gilbert ennyivel volt nehezebb.

4). Sándor billikom, négy évig kihívás tárgya, 's negyedikben a' nyertes tulajdonává lesz, 2 ang. mérf. ismételve. Most első év.

Jelentve volt 5 ló, de 3 visszah. Pályázott első ízben Lichtenstein V. hg. és Széchenyi Istv. gr. szövets. 5 eszt. teliv. p. k. Christine 1. — Brönnenberg ur 5 eszt. teliv. sárga m. Richmond 2. — 4' 11". Másod ízben Richmond is visszahuzatván, Christine egyedül járta be a' pályakört.

5). Paraszt lovak próba-futása.

Pályázott 5 ló, mellyek közül hármat minden díjért fathónak ítélte a' bíróság, 's ezekből Dékány Imre keeskenéti lakos 6 eszt. fek. kancz. Bársony levén első a' célra jutásban, az 1400 ölnyi pályán (3' 58"), azt a' versenyen

jelen volt két utazó Francia ur (Cte de Seraincourt és M. Barrande) 20 p. frtal jutalmazá. E' lóversenyen a' számos szépnemen kívül több külföldi 's ezek közt egy amerikai is volt jelen.

Az Állattenyésztő Társaság közgyűlése jun. 8ikán d. e. 10 órakor fog tartatni a' Nemzeti Casino alatti csarnokban, mellyre minden részvényes hivatalos. Állatmutatás lesz jun. 7. 8. és 9ikén a' Köztelken az üllői utcában. — Parasztkancza-csikók jutalmaztatása jun. 7ikén ugyanott. Lóárverés jun. 9ikén ugyanott. A' hírlapok mellett előre kihirdetett napokon u. m. jun. 1. 5. és 8d. bármilly idő legyen is, a' versenyzés okvetlenül végbemenend. — Ifj. fels. Királyunk által az idej simmeringi pályafutásra versenydíjul kegyesen ajándékozott 's Festetics Miklós gr. által megnyert billikom a' Nemzeti Casino terében látható e' versenyzés alatt. — A' jun. 15öi v. is vasárnapi lóverseny pontban délutáni 4 órakor veendi kezdetét.

Különféle. Varasdnál a' Dráván levő nagy czölöp- v. oszlop-hid, melly már 7 év óta bontakozva 's összerongáltan állott, az idén helyre állítatott. E' körülmény nevezetes a' vidékbeli megcsökent közlekedés fölelevenülése 's kereskedés előmozdítására. — A' lipcei közelebbi sokadalmat az osztrákok jó vásárnak mondhatják; minthogy tetemes eladásai voltak selyem, schawlok, és kocsikban, posztó- és sok más pamutféle árujok 110—120ezer végnél, talpbőr pedig 20, ezer mázsánál is több kelt el. — A' galaczi consulságnak maj. 24kén Szegedre jött tudósítása szerint Zsótér János szegedi polgár, hajó-építéshez kívántató fa-műszerrel rakott hajójával szerencsésen Galaczra érkezett. E' hazánkfianak merész 's valóban baj és veszéllyel páros vállalata minden esetre méltó dicséretet érdemel, másoknak pedig ösztön-példát 's boldogulási reménnyel kecsegtető pályát mutat hasonló v. más, honi termékinkkel nyitandó kereskedésre. — A' Tisza és Maros árjától Csongrádban 's a' szomszéd Torontalban fekvő Uj-Szeged, Szent-Iván, Gyála 's t. helység tömördek kárt vallott, egyedül Gyála helységben több mint 3 ezer köböl után remélhető termést borított el duló özöne.

Karczagon máj. 23ikán 3 óra alatt a' róm. kath. egyház tornyostul, 612 lakház, 1378 gazdasági épület, 9 száraz malom 's a' t. hamvadt el. — Czegléden is nagy tűz volt máj. 29ikén v. is Urnapján, 's 10ed napóta már ez ott 3dik, a' ref. egyházat tornyostul 's több száz épületet porlasztának el az egész nap dühödő lángok. — A' pesti kőbányai szőlőkben máj.

29ről 30ra viradt éjjel hajnalán a' dér jobbadán megszüretelt, az 1812ikihez hasonló buja tenyészetű 's teljes virulatú gerezdeiket dermesztő fagyával lekonyasztván.

A N G L I A.

A' felsőházban maj. 12én Durham gr. 's a' lordkancellár kérelmeket nyújtottak be a' dissenterektől 48,600 aláírással, melyben az egyházat a' statustól elkülöníttetni kívánják. A' lord azonban, noha megtisztelve érzé magát az által, hogy e' kérelem-benyújtást rá bízták, a' kérelemfőpontjában általánosan egy értelemben nincsen a' folyamodókkal. — Az alsóházban Althorp megkérdeztetvén kinyilatkozatá, hogy a' kormány kötelességének nézi a' nem bélyegzett lapok eladatását folyvást üldözni.

A' Times leveleket közöl Stambulból, mellyek szerint az Achmed basa által Sz. Pétervárott az orosz kormányval kötött alkuban azon feltétel is van, hogy az orosz seregek kitakarodása után Moldva és Oláhországból, e' tartományok igazgatásában legkisebb változás sem fog tétetni, 's a' vesztegházak (quarantaine) a' Dunán v. Duna mentiben egyedül orosz felügyelés alatt maradnak. — Mehmed Alival legalább szintett barátságban áll a' porta, mivel a' szultán Saliha-leánya menyekzőjére levél által hitta meg az ősz ármányost. — A' felsőház maj. 13ikán ismét a' warwicki választó-megvesztegetésekről hallgata ki tanúkat. — Az alsóházban Lennard ur IV. György törvénye 7 's 8 czikkelye eltörlesztését hozá javaslatba, melly szerint: „ha valaki mástól egy darab marhát, pénzt, vagy pénzbecsüt elrabol, mint gonosztévő, haljon meg.“ Ha, ugy mond az indítványtevő, illy vétségekre rótt halálos büntetés eltörletik, megkevesbül a' gyilkosságokra vonó kísértés. Tapasztalás mutatja, hogy a' halálos büntetések kevesítése, a' gonosztéteket is ritkítja. A' hamisítás elleni halálos büntetés eltörlesztése előtt sok száz e' vétséget tudva elkövetett személy minden büntetés nélkül maradt, 's vagy nem üldöztették, vagy szabadon bocsáttaték, mert a' kor szelídebb érzése nem engedé az eskütteknek az embereket illy vétségek miatt halálra küldeni. — A' helyett tehát, hogy az igen kemény büntetéseket alkalmaznák, épen ellenkező hibába estek, 's a' vétségeket büntetlenül hagyák. Mióta azonban az erre rótt halálos büntetés eltörlesztetett, csak kevés személy menekheték a' büntetés-től meg, ki e' vétséget elkövette. (Nem az a' kérdés, hanem ritkábbak e' általánosan a'

gonosztettek?) Howick al statustitoknok, ha az indítvány csak a' rablásokra terjesztetik, előterjesztését nem ellenzi. Ő is azon meggyőződésben van, hogy a' főbenjáró törvények fokónkénti enyhítése szerencsés sikerű, ha t. i. más részről a' népnevelésre is fordítatik gond. Az indítvány behozatása megengedtetett. Ezután Brougham W. ur terjeszté indítványát elő a' szülések, házasságok 's halálozások közönséges lajstromoztatása iránt, mi által a' dissenterek legnyomósabb panaszai hárrítatnának el, 's jobbnak állítá ezt a' ministeri javaslatnál, mellyet I. Russ-el lord ada be nem rég ugyan e' tárgyról. A' ministeri indítvány t. i. megkivánja, hogy minden házasság kihirdetése angol egyházban történjék, noha azokat a' dissenterek közül senki sem látogatja meg; a' dissenterek tehát ebben csak azon czélt látják, hogy az angol lelkészek jövedelmei szaporíttassanak; továbbá hogy minden házasság csak angol lelkésztől adandó engedelem mellett köttethessék, ki magát Istentől beiktatott püspöknek nevezi. Ez engedelmet pedig gyakran 30—40 ang. mérföldről kell hozni. A' kihirdetés formája, szóval minden azzal egybekapcsolt szertartás vallás-kényszerítés, mellynek a' dissenterek olly kevesse fogják magokat alá vetni, mint az azokhoz csatlott taxáknak. Ezután kifejté saját tervét, mellynek fő elve az, hogy a' házasság, szülések 's halálozások jegyzéki, mennyire csak eszközölhető, polgári tételekké alakíttassanak. A' békebíró, ki lelkész is lehet, adjon engedelmet, 's a' lelkésznek ne legyen szabad a' házasságot megszentelni, míg a' kívánt engedelmet nem kapja meg, 's az ez iránti bizonyítvány az esketés előtt legalább 14 nappal a' lelkésznél legyen letéve. A' szülések 's halálozások minden egyházkörben jegyeztessenek föl, 's csak időnként adassék tudósítás Londonba a' középponti hatóságnak. Mivel azonban Angliában 15—16 ezer egyházkör van, ha mindeniknek saját feljegyzője volna, a' költség 800 ezer frtra menne; javasolja tehát, hogy a' följegyzéseket az adószedők tegyék 's a' t. Az indítvány behozatása megengedtetett. —

FRANCZIA ORSZÁG.

Gen. Pagès maj. 12iki beszédéből még ezeket közöljük: Ha valamely ujitást kívánunk, akár a' választási rendszerben, akár az adó-felosztásban, mit tesznek? Azt adják sietve tudunkra, hogy még csak nem is remélhetünk. Ha valami, ugy e' kétségbeesés, mellybe taszítanak, bizonyára ingerel bennün-

ket. Hijában fognak engem rendszeres oppositio miatt vádolni. Ha az ország javát mozdítanak elő, rendszabásikat minden tétovázás nélkül elfogadnám, bármi theoriám van is különben. Oppositio annyiban rendszeres, hogy a' ministerek minden rendszabásaik roszaknak tetszenek. Javasoljanak csak jót, 's én bizonyosan mellette fogok lenni. De mi rendszert követnek hát? El fogják é a' katonák a' gonoszt háritani, vagy megelőzni? Csak szavazzatok, mondják, a' katonák kötelelességüket megteszik, de nem eléggé számosak. Ez állításukra, mellyek következesei rendkívüli hitel, semmi oklevelet, semmi felvilágítást v. tanusítást sem adnak. Uraim! a' restauratio nem volt barátja a' népnek, bármit mondjanak is most róla; a' párisi utazás Cherbourgba világosan megmutatá azt. 'S uraim! még is, a' restauratio sergei nem voltak olly számosak, mint az urakéi. 1830ban is sulyosak voltak a' környületek, 's még is kevésb számu volt a' sereg. Mit tettek hát akkor? Fölfegyverzték a' nemzeti őrséget inkább, 's nagy alkalmatlanságoknak tevék ki magokat e' végett. Most felosztatják azt, 's lefegyverzik. Ha rendszertekkel hiszitek ellenkezni a' nemzeti őrséget, változtassátok meg rendszerteket, 's nem amazt, mert a' nemzeti őrségek képezik részünkre a' többséget. Ha osztózik a' nemz. őrség elveitekben, fegyvereztetek föl azt, 's nem lesz szükségtek 3—400 ezer emberre, az adózók pedig megszabadulnak 36 millió adótól. Fegyvereztetek föl azt, 's akkor talán nem lesz szükségtek olly katonai eszközökre többé, millyekről a' restauratio nem is álmodott. Vádolták az Urak előtt az oppositioát, mintha ez volt volna oka a' történt dolgoknak. Talán azért, mivel tisztas emberek állították, hogy vannak törvények, mellyeknek nem engedelmeskedni becsület. Ugy de már ezt sokkal előbb 's egészen más férfiak is mondták. Az oppositio legtöbb tagjai pedig szántszándékkal tartózkodtak illyes kifejezésektől, nem mintha ez nem volna elvök, hanem mivel az ő kevésbé constitutionalis szokásaik az ő nyilatkozásiknak veszélyes magyarázatot adhattak volna. — A' vitatkozás, hála Istennek, egyike jogainknak! nem a' törvényekből foly ugyan az, hanem azon erkölcsi létből, mellyet semmi hatalom semmi erőszak sem törölhet egészen el. Roszul kormányzani nem következménye a' képviseleti kormánynak, ti legalább nem ismértek el magatokat e' tan (doctrina) hiveinek. Roszul cselekedni nem elvetek szüksége 's következé-

se. Türiétek tehát, ha a' roszat kitüntetik, azt megpanaszolják, 's eltörteni ügyekeznek. Szempontom szerint, a' rosz bennetek van. Ti támadtátok meg a' munkásokat erkölcsi nagyszívü szokásiban azzal, hogy a' laptözsérek 's egyesületek ellen törvényt alkottatok; szempontom szerint mondám, mert nem azok ám a' becsületes emberek énelöttem, kik a' minister urak előtt, az ő szemeik előtt becsületes az ember, ha csak saját dolgához lát, 's az országgéval semmit v. keveset gondol. Az én szempontom szerint a' böcsületesség abban áll: ha szükség esetén saját érdekünket az országé-
nak feláldozzuk, 's a' statust némelly környületben családunknak elibe tesszük. — Nem vagyok ugyan megbízva a' lyoni esetekről nyomozást tartani, én a' felköltekek számát sem tudom; mindazáltal az e' tárgyi szinte köz tudatlanság miatt mindnyájan panaszkodhatunk, mert a' kormány hasznót húz belőle. „A' rendtelenségek, ugy mond a' kormány, komolyak voltak; az ország veszélyben forgott: 300,000 ember nem elég többé; 's én, kinek csak a' levegőbe kell szólanom, azt hiszem, hogy csak néhány száz ember vett azon esetekben részt: 's azt mondom: örvendjünk, hogy 300,000 főnyi városban csak néhány száz ember vett azokban részt! — Végzetül ezeket mondá: „A' rend az erkölcsi és anyagi (moralis és materialis) jóllét szükséges következménye; csak akkor lesz rend az országban, ha a' nép a' kormány alatt, melly jól igazgattatik, szerencsés; pedig jól igazgatni jobb, mint uj ezredeket alkotni. Ohajtom, ugy kormányozzatok, hogy semmi változás se legyen szükséges. Én is ugy félek a' változásoktól, mint akárki más; de bármi történjék, bizodalmat érzek ismét, midőn az emberek böcsületes viseletét még a' legtulságosb szenvedélyben is fontolatra veszem.“ — Utána Thiers hosszadalmas és zavaros beszéde következett, melly tömve volt üres szóhanggal 's oda czélza, hogy a' kormány tiszta minden vádtól; hogy az, ha franciaia vér folyt, azért nem felelős, 's a' szenvedélyeket soha izgatni nem vala szándéka. Előadta ezután a' lyoni történetek eredetét: mikép nem mertek t. i. a' republicanusok Párisban lázadást készíteni, mikép választották Lyont csatahelyökké, 's mint használák a' napszamosak eliteltetése alkalmát zendülésre 's a' t. „Az országnak, ugymond, nem kell respublica, maga az oppositio is, noha nem eléggé szembetünőleg, felhagyott a' republicanusokkal. 'S mi szabadságot sérte meg a' juliusi kormány? A' sajtó-szabad-

ságot? A' válságságát e, m general: épen a' szenvedélyes sok addig azt a sok, míglen mi azt állították, többen ismét n tak tőlünk. Mi ja meg Odillon revolutio legbü ha kormány sz tés a' széleken a' ministereket mányuk az, ha századé! Minde kal is megtáma nyaktilon, sem múlt 's a' t. A para bellum. — fognak nyujtani den pártost, mi sünk. — Az ül vetházban maju mellynél fogvás milliónyi kárpó ellen félrevette véleményben vo lenek kármenten nem igen t Thiers azonban tetemes részt a levén oszlatva föl nem állítva; raucsnok gener jaik elhagyását nüek is, igen el journal de Pari lyét e' tárgyról csak fájdalomm veszne az ors Ugyanez ülés a vaslott 400,000 adnák inkább n Az alsórajn ditések 's tulsá német lapok ter felől, 's bizony letesb esönd ura mondja azon áll szabaditási válla na. Számos fran burgon keresztü ur a' „Revue de zéssel ajándéko

ságot? A' választói szabadságot? A' szó szabadságát e, még a' szószekeken is? (Bertrand general: épen annak szegültek ellen.) Mig mi a' szenvedélyeket csilapítani ügyekezünk, mások addig azt akarák: Induljunk Varsóba; mások, míglen mi az isteni szolgálatot tiszteltük, azt állították, hogy a' papságnak áldozunk; többen ismét négy szerencsétlen fejet kívántak tőlünk. Mi ellenállottunk. — „Ugyan mondja meg Odillon-Barrot ur maga, mint a' juliusi revolutio legböcsületesb emhere: volt e valaha kormány szelidebb, és őszintébb? (nevetés a' széleken) Nem azért mondom ezt, hogy a' ministereket dicsérjem, hisz nem az ő kormányuk az, hanem a' nemzeté, az országé, a' századé! Mindennel fenyegették azt, 's gyilokkal is megtámadták, 's még sem ontata vért nyaktílón, sem erőszakosságokra nem vete-mült 's a' t. A' mi elvünk ez: si vis pacem, para bellum. — Az urak nekünk eszközöket fognak nyújtani, hogy minden roszakarót, minden pártost, minden anarchistát megfélemezhes-sünk. — Az ülésnek vége szakadt. — A' követházban majus 16kán azon törvényjavaslat, mellynél fogvást a' lyoni esetek áldozatinak 1 milliónyi kárpótlás adatnék, 189 szóval 109 ellen félrevetett. A' kamara többsége azon véleményben volt, hogy a' lyoniak nem érdemle-nek kármentesítést, mivel a' fölzendültek ellen nem igen tettes részt vőnek a' harcban. Thiers azonban a' lyoniakat azzal menté, hogy tetemes részt a' harcban nem is vehettek, föl levén oszlatva az ottani nemzeti őrség, 's ujra föl nem állítva; 's azzal is, hogy Aymard pa-rancsnok general a' lakosoknak megtiltá lak-jaik elhagyását. A' párisi lapok, bármí szí-nűek is, igen elégtelenek e' határozattal. A' journal de Paris illy szókkal rekeszti czikke-lyét e' tárgyról: „A' leczke vastag, zordon 's csak fájdalommal emlékezhetünk rá. Bár ne veszne az országra nézve haszontalan el!“ Ugyanez ülés a' juliusnapok megállítására ja-vaslott 400,000 költséget felényire szállította; adnák inkább nyilvános oktatásra.

Az alsórajnai kurir panaszkodik azon fer-dítések 's tulságok ellen, mellyeket különösen német lapok terjesztenek Strassburg állapotja felől, 's bizonyítja, hogy e városban legtöké-letesb csönd uralkodik. Ugy szinte hamisnak mondja azon állítást is, mintha Wirth dr. meg-szabadítási vállalatja Strassburgból eredt volna. Számos frankfurti szökevény ment Strass-burgon keresztül Schweizba. — Chateaubriand ur a' „Revue des deux mondes“ban új érteke-zéssel ajándékozta meg barátit. „A' világ jö-

vendője“ czim alatt; mellyben neki saját vi-rágos tollal fejti ki szempontit a' jövendőrül. — Elhatározottan jósolja a' mostani elvek meg-bukását, ujak feljövendését, 's mintegy új vi-lág képeztetését. Rémitő pusztítások fognak úgy mond történni, a' régi rend össze bom-land, 's új álland föl, névszerint ő a' tulaj-don (birtok) felosztatását hiszi, mert a' tár-saság ugymond az ideák haladása közepett mostani alapjain nem állhat meg, a' gazdagság egy részről, az inség másról igen nagy. Mi-kép történik ez meg? nem tudja, 's nem fogja meg. Mutatványul egy rövid helyet e' különös je-lentésből: „a' vér- 's áldozattörvény mindenütt feltámad: Isten keresztfára függeszteté fiját, hogy a' világ rendét megújtsa. Mig e' zavar-ból új jog tisztul, a' csillagok sokszor fel 's alá fognak tűnni. Tizenyolcz század a' ke-resztyén korszak óta nem volt elég a' rabszol-gaság eltörlesztésére; az evangeliumnak még csak igen csekély része teljesült be.“ —

A' carlista Renovateur alkudozásról be-szél az Orleans hg. egybekelése végett a' Berryi hgné leányával, sőt levelet is említ, mellyet amaz ez utóbbihoz irt; 's midőn X. Károly azt megtudta, igen felindult rajta. — Lafayette gener. e' hón. 16kán hirtelen olly annyira rosszul lett, hogy más nap a' börsén halála hire is járt. A' 18iki National azonban bizonyossá tesz, hogy a' beteg már 17ikén estve minden veszélyen kívül volt. Gal. Mes-sengere szerint 20ikán pedig megholt. — A' Quotidienne (carlista lap) a' lyoni segedelme-zést megtagadó szavazatról ezt mondja: „En-nyire megyen tehát az orleansi böszültség 's a' centrum némelly embereinek hihetlen erő-szakossága. Házatokat felégették, magatok vagytok okai, miért nem gátoltátok!... Ugy de nem tehettem, hisz két tűz közt, a' katonaság 's felkelők közt voltam.... Semmit sem tesz. Örüljete, hogy a' pairkamara még pör-be nem idéz 's a' t. — A' National azt hiszi, hogy a' segedelem megtagadásával igaztalan-ságot, 's politikai hibát követtek el. „Ha ez olly helyen történt, hol a' kormány tekintete egyedül uralkodék, 's minden helybeli tekin-tetet elnémított; ha okai többnyire törvény-hozói rendszabásokra, 's az ország-igazgatás általános rendszerére vihetők, illőnek lát-szik előttünk, hogy a' kormány, 's a' nemzet a' veszteségek és károk nagy részét tartoz-zanak viselni. Ránk nézve ezen ügy, nem mint mondák az emberség 's illőség, hanem igaz-ság kérdése volt. A' lyoni nép a' polgári biz-toslét e' leczkéjét, olly férfiakra nézve, ki-

ket csak tegnap kárhoztattak arra, hogy fegyvereiket börtön 's birság alatt adják ki, nem igen kedvezőleg fogja fogadni. — Egy párisi levelező pedig ezeket jegyzi meg a' fenérdeklett szavazatról: Thiers ur e' szavazattal nem sokat látszik gondolni, 's azt félvállra is alig méltatja. De nemilly hanyag (gleichgültig) befolyásu lesz az Lyonra magára nézve. Sőt félhetni, hogy az elégületlenek száma ott még inkább öregbedni fog, 's valóban kérdehetni: ki az tulajdonkép Lyonban, a' tisztviselőkön 's katonaságon kívül, ki most az elégületlenekhez ne tartoznék? A' munkások (ouvrier) nem ütköznek ugyan többé meg, de el vannak keseredve, mert panaszai okai meg nem szüntek, 's még elkéserebbek a' politikai egyesületek. Elégületlenek a' nemzeti örök, kik előbb a' lázadás ellen harcoltak, 's még is feloszlattak. Különösen elégületlenek pedig a' házbirtokosok, kik tönk-re jutottak, és semmi kárpótlást sem nyertek. Mind ezek jöhető nyugtalanság esetére nem jó süket ígérnek, de már azt hiszik, nem lesz többé rá alkalom! — Ugyan ezen levél állítja, hogy a' ministerium főkép kelettel bajlódik most, 's jól értesített férfiak bizonyítják, hogy Rigny gr. e' tekintetben elődje példáját és szilárd viseletét fogja követni. —

Minden erőködés ellenére igen gyarapodik a' repnblicanismus nem csak a' polgárság, de a' katonaság közt is. A' strassburgi nemzeti őrség 158 tisztjei közül 120 — 130 republicanus. Az ujdón választott 34 közül alig van 4 a' mostani rendszer mellett.

Laeken kastélyban a' kisdud belga koronaörökös, m. 15ről 16ra viradóra előbbi nyavalyájába hirtelen visszaesvén, 16ikán estve 10 és 11 között ugyanottan meghalálozott.

SPANYOLORSZÁG.

Már jó ideje, hogy új kölcsön iránt a' spanyol ministerium 's bel- és külföldi banquier-k közt folynak alkudozások, mindeddig azonban semmi állapotás. A' Times szerint az alku föltételei angol banquier-kra épen nem kedvezők. Hallik, ugymond, a' spanyol kormány erős föltétele, egy kölcsön-ajánlást sem fogadni el, melly a' cortesbons (cortes-kölcsön) javára valami kikötést támasztana; sőt hogy szándéka sincs a' kölcsön-kérdés iránt a' cortesek tanácsát, bár mikor hivatnának is azok egybe, kikérni. E' viselete a' spanyol kormánynak, nem alaptalanul, némi természetes következése azon mohó tűznek, mellyel eleinte a' gazdag tőkepénzesek egymásra tolakodtanak, 's ostromlák a' kormányt a'

kölcsön felvállalása miatt; mert ez által a' ministerium olly magas képzeletre jött az ország hitele felől, hogy minden kétségen tul bízik akármennyi pénzkölcsön birtokába juthatni a' nélkül, hogy legkevesbé is lenne kénytelen amaz igazságos áldozatbul, a' cortes-kölcsön elvállalásából, valami terhet elfogadni. — Máj. 9dikén két spanyol kurir ment Bayonneon keresztül Párisnak azon hirrel, hogy utjokban Bergara közelében erős tüzelést hallottak Onnate és Mondragon felől; megérték később a' harc kimenetét is, mint győzelmest a' királyné részire, közelebbi körülményeit azonban nem tudhaták meg, azon egyen kívül, hogy az ütközet mindkét részről igen öldöklő vala. Orihuelában (Murcia tartomány) az egyetembei tanulók d. Carlost ismételve kikiálták, de minden fogamat nélkül; fő kolomposaik elfogattak 's ellenük bírói nyomozások tételnek. Máj. 9ikén Irun előtt 6—800 főnyi guerilla jelent meg Segastibelza vezérlete alatt a' várat ostromlani. Ben a' várban csupán 60 ember vala őrizetül, 's e' maroknyi csoport olly vitézül védte a' sáncokat, hogy 12 órai szakadatlan ostrom után az ellenség végre is kénytelen lön minden nyereség nélkül, sőt néhány ember-vesztéssel visszavonulni. Legrosszabbul járt e' véletlen támadásnál a' város birája Iparraguire, unokája a' Bayonneban volt spanyol consulk; ő szegény épen szomszéd majorságában tartózkodott, 's körül fogatván az ellenségtül, minthogy annak kivánságára 2000 adat élelmet tüstént ki nem állíthatott, irgalmatlanul agyon löveték. Az éjszaki kir. sereg erősítésére minap kir. decretumnál fogva 25,000 ujoncz rendeltetik kiállíttatni; e' szám rendben 's fegyverben van már; nem hiszik azonban a' lázadás ingerlettségi fokát közelebbrül ismerők, hogy már ezzel majd minden le volna győzve, 's maga Quesada 40 ezret emleget szükségesnek arra, hogy a' nőtten növvő megszárlások megszüntethessenek. — Madridból máj. 10dikéről jött levelek Zarco (hadminister) elbocsáttatását emlegetik, állítólag minister-társival meg nem férhetősége miatt. Gen. Rodilnak Portugálból visszahívását is rebesgetik a' baski tartományokbeli sergek vezérlésire, 's helyébe az expedícióhoz gen. Valdes küldetését. Quesadát pedig, a' testőrsereg parancsnokságára Madridba jövendőnek mondják.

PORTUGÁLIA.

A' vámdij-egyenlítés dolgában d. Pedro, mint mondják, fölvilágításul megirá londoni

köve
pésr
lem
kony
leni
zony
teit,
Sir
gözh
mal
már
sőbb
ra né
sága-
el,
maga
nagy
nek v
világ
birt
jó ré
kival
lithat
ság
liekr
pedit
nek:
ka m
Peru
szala
10 h
7 lov
sére
küldö
téséh
jötte
sze e
sika
többi
szere
grófs
nem
gyob
gedik
kén M
gésze
gával
sitva.
tábor
A' hg
nem
visele
rót sz
na irá
lamell

követjének Sarmiento urnak, hogy őt e lépésre nem gyűlölség vagy barátságtalan érzelem Anglia iránt, hanem egyedül a kártékony monopolium 's kizáró privilegiumok elleni politikája indítá. Pedro pártolóji erre bizonyoságul hozzák föl, többszöri hasonló tetteit, névszerint azt, midőn saját segédétől Sir Doyle-tól is megtagadá a privilegiumot gőzhajózásra Lissabon körül; melly alkalommal az akori angol fő consul Hoppner urnak már előre kifejté liberalis szempontit a később hasonló tárgyokban teendő rendszabásira nézve. — Carvalho csakugyan nem igazság-minister többé, hivatalát Aguiar foglalá el, ő pedig a' financiát vállalta föl. Pedro maga készített tervet Lissabonban az utczai nagyobb tisztaság 's rend-föntartásra, mellynek valósításából sok jót reménylenek; a' gázvilágítás fölvállalására néhány tehetős angolt birt rá, de a' költségek viselésiben maga is jó részt veszen. — A' brazíliaiak eddig különös kiváltságnál fogva hazájokból egyedül szállíhattak fát Portugáliába; — most e' kiváltság szinte megszünteték, a' többi nemzetbeliekre is egyenlőn kiterjesztvén. — Az expedíciók újabb munkálati röviden erre mennek: Vasconcellos ezredes Leiria parancsnoka m. hón. 26ikán küldött tudósítása szerint Perubalt, a' benne volt migueli őrizet megszalasztatása után, melly közben az ellenség 10 holtat, 4 foglyot, néhány szökevényt 's 7 lovat vesztett, elfoglalá. Coimbra erősítésére Miguel Santaremből két osztálysereget küldött. Egyik, mint hallik, eljuta rendeltetéséhez; a' másik, kevésbé Santaremből kijötte után magátul fölsozlott, legalább egy része elszakadozva Miguelhöz tért vissza, másika számra 64en Saldanhához szökött át, a' többi pedig haza lődult. Napier, ki Minho szerencsés meghódítatásaért jutalmul közelebb grófságra emelteték, Figueiránál még eddig nem boldogult, 's most Lissabonban van nagyobb erőt gyűjtve, hogy mihelyt szelek engedik, újra visszavitorlazzon. Palmella 17ikén Moncorvóban tanyázott, a' Duoro már egészen birtokában, és seregei pattantyusságával együtt a' mondott helyen összepontositva. Innen kiindulva 22ikén Moimentában üte tábort, Lamego, Almeida 's Viseu közepett. A' hg. mindenütt örömmel fogadtatik, 's majd nem mondhatni, több hódítást teszen nemes viseletével mint fegyverével; minden megtérőt szívesen fogad és személye mint vagyona iránt biztosít; példa sincs még, hogy valamelyik legyőzöttén a' kimondott jószág-ko-

boztatást végre hajtotta volna, melly bánásmód mindenkinél nagy bizodalmat gerjeszt, 's jövendőre főkép szép reménnyel biztat.

Flamer gőzhajó cadixi utjában a' portugáli széleknél maj. 8kán „The City of Edinburgh“ hajóval találkozott, melly Lissabonba azon hirrel megy vala Figueirashól, hogy ez nap e' várost és kikötőt adm. Napier elfoglalta. — Majus 5kén megérkezék Lissabonba a' négyszeres szövetségi szerződés, a' nép igen nagy öröme közt 's a' kormánytul jól fogadtatva. Jövähagyatása csupán némelly formaságok hijával van még, 's ha ezek megtörténtek, a' tractatus erőbe lép. Portugálban legelőbb is kir. fölszólítás fog hirdettetni, melly d. Miguel szolgálatjából az angolokat elparancsolja. D. Miguel e' szerződésben rebellisnek nevezte-tik. A' szerződés ugyanaz nap érkezék meg Madritba is, mellyen Lissabonba. Ott azonnal jövähagyák 's küldék vissza Párisba. — Adm. Parkert az angol kormány Lissabonbul visszahíttá. — Sir Doyle, némi czivódási miatt Bacon ezredessel, mellyek következésiben ez utóbbi által párviadalra hivatott ki, ő pedig nem jelent meg, d. Pedro tábornok-karából elbocsáttatott, de szolgálatját a' seregnél megtartja. Bacon hadi törvényszéket sürgetett mindkettejük ügye fölött tartatni. — 3kán hire szárnyalt Lissabonban, hogy inf. donna Izabella (az előbbi regensné) Elvasbul, még pedig örmegvesztegetés által, Spanyolországba átjutott, az ottani kormány pártfogásaért folyamodandó; — később ismét, hogy Estremosa utván a' Spanyolok, onnan az infansnét, ki ekkor már megnyeré a' spanyol kormányi oltalmat, Badajozba kísérek, azután pedig Estremosban d. Maria lobogójit kitűzetvén, a' tömlöczökben raboskodott politikai vétségűeket, számra mintegy 400at, kiszabadították. A' Times levelezője Madritból, már előbb emlité, hogy Sarmiento ur az új portugáli követ, mingyárt hivatala kezdetén, jegyzéket adott be a' spanyol kormányhoz, mellyben a' regens infansné aggodalmas körülményeit Portugálban 's testvére d. Miguel által üldöztetését előterjesztvén, a' kormányt arra kérte, hogy a' hgnét Elvasból megszabaditván saját oltalmába vegye. — Valamint Napier és Palmella expedícióji mindig több több hódítást tesznek északon, úgy gen. Sa hadserege Algarbiában mind inkább hátra megy; m. h. 24kén e' sereget Messines körül a' migueliek gen. Bourmont vezérsége alatt, 4 órai harc után Silvesig nyomák vissza, innen pedig más nap megújított csata közben egész Portimaóig Algarbia déli

partjain 2 mértföldnyire Lagostól. Erre, ezen expeditio segedelme, mint Aranjuezból maj. 5kéről költ levelek írják, és pedig már az új négyszeres szövetségi szerződésnél fogva, Spanyolországból nevezetes had indított meg különösen Algarbia felé (Portugálba). Hosszant, az erre eső spanyol széleken, a lakosok igavonó barmaik jobbára mind lefoglaltak ez új expeditiohoz tartozó hadi készülétek és tábori pogyászok czepelesire. A másik spanyol expeditio állásáról következőt ír egyik ottani tiszt Guardából april 22kéről: Igen sok szőkeyény katona jó hozzánk által d. Miguel zászlóalul. A bitórló chavesi lovas vadász ezrede és politzia-katonáin kívül, a többi valamennyi legnyomorultabb állapotban vagyon; de mind e' mellett megjegyyezhetem, hogy a nép nagyobb része csakugyan d. Miguelhöz szít. A tartomány, a merre Portugálban, beütésünk óta járunk, mindenütt csupa pusztaság. Csak most kezdenék a lakosok lassan lassan visszatérni elhagyott telkeikre, midőn seregink jó magok-viseletét, kemény hadifenyitékét, 's minden békes lakosnak személy és vagyona biztosítását, értik. A papság azonban, püspökök és kánonokok, mind eddig sem térnek vissza, okul vetvén félelmüket a' constit. seregektől. A praetendenstől elfogott zsákmányunk, ezüst és drágakövekben az arany-gyapjui 's más rendjelekkel együtt több milliónyi értékre megy. Táboriszemeink Castello-Brancoig terjeszkednek. Egész táborunk jobbára mindig fegyverben áll, hajnalul jó délig a' vidéket járjuk, 's délután ismét késő éjig fegyverben örködünk.

TÖRÖKORSZÁG.

A' Moniteur ottoman april 12ről új szabályokat közöl az építőkre nézve. Abdul Halim Effendi, az építők feje tudósítást nyújtott erről be a' nagyurnak, mellyet a' szultán helyben is hagyott. Ramazan hó 16tól Scheval hó 23aig hétszer vala tűz a' fővárosban, 's összesen 28 ház 's mintegy 200 fasátor porhad el. — Karadscha Kiahia faluban Ayandon mellett egy asszony három élő gyermeket szült, a' szultán, minthogy illy eset ritka, e' hármaneznak (Drilling) éltök napjáiig segédpénzt biztosított. Varna város segedelmet 's kárpótlást kérvén a' szultántól az utolsó orosz háboruban szenvedett dulásokért, különösen pe-

dig a' szőlőművelés elhanyaglása miatt, minthogy a' szőlőgazdák közül sok elhagyta a' várost, a' nagyur, hátralévő adójukat, melly mintegy 100,000 piasternyi, teljesen elengedé, a' Varnaiaknak és szőlőkei minden adó alul fölmenté, míg azok műveltetése néhai virágzására nem jut. Pyrgos városnak is elengedé a' szultán mintegy 16,000 piaster adótartozását. — A' török statusujság april 26kán hivatalosan jelenti az oláh és moldvai hospodárok kineveztetését, pedig igen érthető szókkal, hogy t. i. az, orosz befolyás alatt történt azon alkudozások következésiben, mellyeket Achmed basa Pétervárott folytatott 's a' t. — A' két hatalom közt kötött egyezésnél fogvást a' hospodárok kineveztetése után két hónappal fognak az orosz sergek e' tartományokból kitarakodni. — Bukaresti maj. 7ki hírek azonban azt állítják, hogy mind a' két hospodár meghivatott Konstantinápolyba felavatásukat (investiúra) elfogadandók, 's hogy ehez képest a' török főváros felé Silistrián keresztül utnak is indultak. Maj. végeig remélik visszajövetelőket, hogy tisztjüket éltök napjáiig folytassák. Az ünneplések mind Jassy mind Bukarestben alkalmasint akkor fognak tartatni. — Majus 1jén tartatott Salihának a' szultán leányának ünnepélyes kézfogása Halil basával, A' jegyajándékok a' seraskier lakából a' stambuli seraiba vitettek, 's ezután a' kézfogási szertartások azon teremben tartattak, hol a' próféta palástja függ. Az ünnepélyes összekeletést majus 22én lakják meg, a' seraskier basa az e' végre készült rendelkezéseket ki is bocsátotta már.

A M E R I K A.

Bogotában martz. 1őjén nyitotta meg Santander gen. mint elnök Uj-Granada törvényhozó gyűlését. Ez alkalmi beszédéből kitetszik, hogy az éjszakamerikai egyes statusokkal kötött kereskedési alkuból Uj-Granadára nézve sok hasznot várhatni. Nincsenek ugy megeléguelve az Angliával kötött szerződés föltételeivel, mellyek megmásítása végett új alkudozásokba bocsátkoztak az angol kormánnyal. Mi a' republica belső viszonyait illeti, a' kormány különös hasznot vár a' panamai földszoroson létesítendő csatorna által, melly az atlanti oczeánt a' csöndes tengerrel egybe kösse.

A' gabona pesti piaci ára maj. 30ikán 1834:

posz. m. vál. gar.	legjobb	közép	csékély	posz. m. vál. gar.	legjobb	közép	csékély
Tisztabuza	—	100	93 $\frac{1}{2}$	Zab	46 $\frac{2}{3}$	45 $\frac{1}{2}$	42 $\frac{2}{3}$
Kétszeres	80	73 $\frac{1}{2}$	—	Köles	—	—	—
Rozs	63 $\frac{1}{2}$	60	53 $\frac{1}{2}$	Köleskása	—	—	—
Arpa	57 $\frac{1}{2}$	56	—	Kukoricza	60	56 $\frac{2}{3}$	—

P é n z k e l e t:

Bécs május 27kén középpár pengő pénzben

Status 5 pC. kötel.	99 $\frac{2}{3}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók.	59
" 4 pC.	91	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	58 $\frac{2}{3}$
" 1820 ^{ki} köles.	204 $\frac{2}{3}$	Bankrészvény	1288 $\frac{1}{2}$
" 1821 ^{ki} "	137 $\frac{1}{4}$	Cs. arany pCt. agio	2

Szerkezteti Helmezy. Nyomtatja Landerer.

45. szám.

Foglalat: Magyar közgyűlés (Lafayette) üzenetek lengyelek Görögors.

MAGY

Pozsonyban küldött két is sérelem-telentetni határozóan annak fejtett okaik ragaszkodás ez üzenetek tatván a' török vizsgálat kitérőkről szótak meg: hitelevéllel való kevesíthetni azok föltételezős békitélynézni sőt tööhajtják, de azt eddig is azáltal 's eze gyen nem cslességében isfeleknél próbáre halasztasszékekről) megelfogadák, a VII. cikkhözvium" említés törvényezikkésásával. Errelített válaszüküldettek. A „polgári törvénykatalati szakasrenddel, melldolgozá. Másrást elegy ülendtartássalnak indítá.

Ócsász. nak szomolnodását kegyelhasznos szolmagy. kir. jel